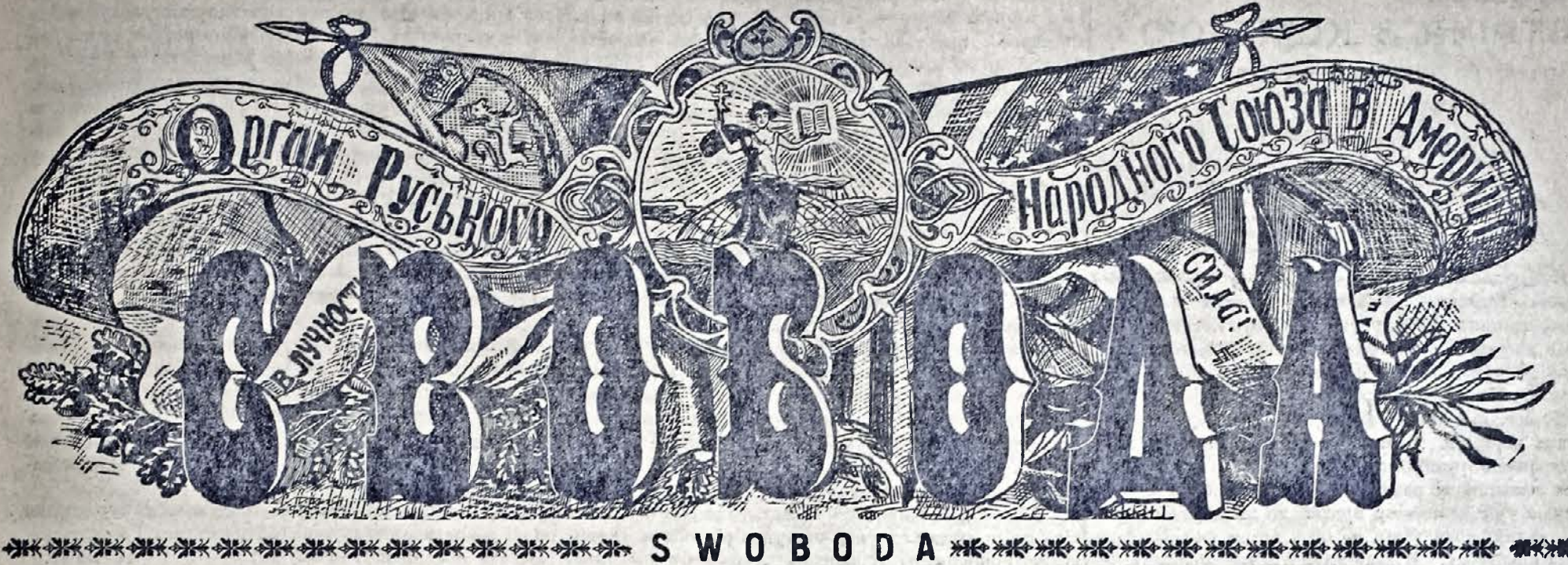

Рік XVIII. Нью-Йорк, Четвер, 10-го Лютого 1910. Число 6

Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, February 10, 1910. No. 6

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет Р. Н. С. за місяць Січень 1910

Від. 71. Цвайк Августин, ум. 9,12 '09.	\$1000.00
„ 253. Петришин Іван, ум. 9,12 '09.	1000.00
„ 104. Скирпан Гнат, ум. 19,12 '09.	900.00
„ 85. Романюк Михайл, ум. 7,1 '10.	900.00
„ 14. Конча Яцко, ум. 7,1 '10.	1000.00
„ 1. Гибович Станісла, ум. 11,1 '10.	1000.00
„ 1. Голубович Йосиф, ум. 12,1 '10.	1000.00
„ 4. Ксеняч Михайло, ум. 20,1 '10.	500.00
„ 62. Малютин Кость, ум. 23,1 '10.	1000.00
„ 229. Косцю А. (ст.) ж. Мих. ум. 28,4 '07.	400.00
„ 1. Щельмах Мих. м. Анни ум. 3,12 '09.	400.00
„ 102. Юрч Марія ж. Михайла ум. 26,12 '09	400.00
„ 2. Слива Ева ж. Дмитрія ум. 19,1 '10	400.00
„ 123. Лісевич Марія ж. Гната, ум. 3,1 '10	400.00
„ 229. Федюк Ілько, утрата руки.	200.00
„ 95. Карпач Йосиф, нев. слабість.	100.00

Виплачено за помочи на суму \$10.600.00

Платня головних урядників за Січень 190.00

Адміністрація Союзу за Січень 146.08

За Календарі на рік 1910 1.782.07

За нові статуту і друку 464.25

Оплата розсилки Календарів Братствам 229.80

Весь розхід виносить \$13,413.10

Розмет платить 11,330 членів на ціле посмертне (кожний по 1.11 цнт.) і 1609 членів на пів посмертного (кожний по 56 цнт.)

Крім того кожний член платить за орган „Р. Н. Союзу“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Відних по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 1.25 цнт. а на половину посмертного 78 центів.

А. Шаронь, гол. касієр.

С. Ядловский, гол. секр

Д. Капігула, гол. предсід.

Чи не єм'їх?

І отсе попросту сьміяти-б ся треба, сьміяти до розпуку, коли-б попрі се ся справа не була рівночасно така трагічна, така страшна — своєю бездонною глупотою. Бо чи не єм'їх, чи не встид людям сказати: цілий сьвіт, навіть здаєть ся і Ботокуди, як що тільки вони стрінули ся з цивілізацією, числять час після календаря прийнятого загально, після календаря всесвітнього — лиш між нами і то в найбільше просьвіченій країні, в Америці, знаходять ся ще люди о так бездонній глупоті, що побачивши в календарі видаім Р. Н. Союзом наші сьвята означені датою після якої всі числять, роблять з того квестію. На чолі того „руху“, що приносить стільки „чести“ нашій кацапській суспільності стоїть редакція „Правди“. А позаяк каже приповідка, що „дурнів не сьють, але вони самі родять ся“ — тому і не дивниця, що найдуть ся ще люді, які йдуть за сьвітлом сего кацапського каганця наповненого у щерт — просьвітним дьохтьом.

Люди добрі! Передовсім знайте, що у сьвітлі зовсім нема ніякого ані польського, ані руського, ані московського календаря. Є лишень два календарі: григорянський, після якого числять усі люди і юліянський, який уживає ся тільки в греко-католицькій і православній церкві. І то тільки в церкві — бо навіть у самій матюшці Росії в публичнім житю ніхто його не уживає.

Чому? Бо календар юліянський, або як його невіжі називають „руський“ є фальшивий, злий, показує день тоді, коли він вже давно минув. Сей календар поручив уложити 46-го року перед Христом римський цесар Кай Юлій Цезар єгипетському астроному, Созигенови. Рік після сього календаря виносить 365 днів і 6 годин. Щоб однак ся четвертина дня не

милила, тому її опускано а за се кожного четвертого року зараховувано один день більше (чотири рази по 6 годин робить 24 годин або один день), так що після Юліанського календаря кожний четвертий рік виносить 366 днів і зве ся переступним роком. Рим і римська держава в тодішні часи вели перед в цивілізації цілого сьвіта, тому і не дивниця, що сей календар скоро прийняв увесь знаний сьвіт.

Але наука поступає вічно в перед. Се що люди перед рождеством Христовим в науці уважали річкою певною і ясною як сонце, се після наукових дослідів за яких кількесот літ показало ся неточним, непевним. Цісар Кай Юлій Цезар за підставу до числення одного року взяв час обігу землі довкола сонця, який то час після тодішнього числення виносив 365 днів і 6 годин. Тимчасом з літами, з поступом наук і в наслідок видосконалення астрономічних приладів показало ся, що сей час обчислення обігу землі довкола сонця є неточний. Іменно показало ся, що в дійсности рік сонішний виносить 365 днів 5 годин 48 минут і 46 секунд. Була отже різниця поміж дійсним, сонішним отже правдивим роком, а роком установленим Юлієм Цезаром о 11 минут і 14 секунд; се значить, що коли сонішний рік вже скінчив ся, то рік юліянський тривав ще сих 11 минут і 14 секунд, отже о сей протяг часу він спізнював ся. Правда, спізнєнє о не цілих 12 минут се невеликий час, а однак за кількесот літ він зробив вже поважну рубрику. І так вже за часів папи Григорія XIII-го, в 1582 році се спізнєнє виносило цілих 11 днів, то значить, що коли тоді календар показував приміром 1 марта, то в дійсности, після сонця було вже 12-го марта. І сей папа, що був одним з найсвітлішних людей свого віку, побачив і признав сей блуд календарський і порішив його направити. Він приказав, щоб в 1582 році пропустити сих 11 днів різниці і зараз по дни 4-го жовтня числити 15-го жовтня. Щоби опісля роки опять не нарастали, не ставали довші від року дійсного, сонішного, то він установив що не лиш так само як після юліянського календаря, кожний четвертий рік має бути переступним, але також ще й в кожній четвертій сотці літ має бути сотний рік звичайним. Проте викинув він на 400 літ 3 дні, а то значить на один рік 10 минут і 47 секунд. О стільки рік після календаря григорянського став коротшим від юліянського і має 365 днів, 5 годин, 49 минут і 12 секунд. Однак все ще той рік є довший від дійсного, сонішного року о 26 секунд, однак се вже така мала різниця, що з нїєї доперва аж за 3.300 літ зробить ся один день. І так став папа Григорій XIII-ий основателем календаря, який є майже зовсім згідний з дійсністю і тому прийняв його весь цивілізований сьвіт та всі цивілізовані люди рахують після нього.

Наші кацапи — річ зовсім природна — з цивілізацією мають стільки спільного, що медвідь зі зьвіздами, і тому не дивниця, що вони хватили ся руками і ногами старого, фальшивого календаря, хотая вже майже 500 літ як весь сьвіт його закинув, хотая навіть і у Росії його не уживають в щоденнім житю. Але се нічо їм не вадить, що стали позорищем і посьміховиском цілого сьвіта; — вони, неначе сей п'яного плота вчепили ся того, що вже тому п'ятьсот літ узнали люди блудним, доказуючи в сей спосіб наглядно, що навіть 500 літна цивілізація ще не має сили проникнути у мозок твердолобів.

Тай плетуть дурниці „про пониженіє віри (!?)“, про посьміховиско „з руського календаря“, про „выкиненіє руського Рѣдвѣ“ і т. п.

Що ніхто не „викидав Різдво“ ані не думає понижати свою віру, стане хіба всякому розумному я-

сно по зрозумінню різниці поміж календарем юліанським і григорянським. А позаяк ми не хочемо тримати ся блудів, не хочемо бути посьміховиском цивілізованого сьвіта, але власне противно як народ живучий, повний сил до життя, повні надій в будучність хочемо йти разом з цивілізацією, тому то і ми числимо час і складаємо свої календарі так, як се робить ся в цілїм цивілізованім сьвітї.

Що се не подобає ся москвофілам, сим моральним трупам, се нас стільки інтересує, що дзявуленє собаки. Здоровий наш народний організм вигоїв неодну рану на своїм тілі, вигоїв і сего струпа. А тоді дебатати над такими річами, як питанє чи тримати ся істини, чи сьвідомо придержувати ся фальшу і блуду упадуть самі від себе.

Хто спробує.

Метрополія Америки, місто Нью-Йорк з'ужитковує 72.000 пачок яєць за один тиждень в яких містить ся 27.000.000 яєць. На се припадає 15.000 пачок зовсім сьвіжих яєць, що йдуть виключно до першокласних готелів і реставрацій, та до кількох великих склепів. Решта, то є 57.000 пачок приходять „свьіжо“... з ледівень і продаєть ся по ціні 60 цнт. за тузин, як „гарантовано сьвіжі“. Сї послїдні яйця зі складів по дорожї замінують ся в ряди-годи якимсь чудом в „яйця цілком сьвіжі“ і продають ся по 28, 30, 40 а і 60 цнт. за тузин відповідно до того, які круги консументів їх купують. Хто сї зі складів яйця по дорожї так зисковно „відсвьіжує“ і яким се чудом діє ся, се є вповите великою тайною.

Однак не се є тим головним товчком, що заставляє нас забрати в сїй справі голос. Найважнішою іменно є ся обставина, що колиб не було сих ледівень, що переходять яйця, то населєнє великих міст, в повисшїм примірі населєнє Нью-Йорку, розби-вало-б ся за сими 15.000 пачками яєць, що походять впрост від курей, а наслідок того бувби такий, що тузин сих дійсно сьвіжих яєць коштувавби 1.00 або і 1.50. І з яйцями повторилаб ся та сама історія що з трускавками (strawberry): у сьвій сезон вони були-б доступні всякому, але в зимі їсти їх мігби собі по-зволити хіба лишень один мільонер.

А тепер ще одно. Як виказує статистика, місто Нью-Йорк консумує річно яєць вартости поверх 50 мільонів доларів. Майже всі вони приходять з полудня. Люди, що мешкають близьенько великих міст, які отже малиб найліпшу нагоду свої продукти продавати без уживаня леду, соли або вапна та брати за них найліпші ціни, зовсім лишили се поле відлогом. А препінь годівлю курей можна вести найдешевішим способом та на дуже маленькій просторони. Земля, на якій нічо не родить ся, на якій вдають ся хіба лишень самі бодяки і кропива, дасть для курей все ще достаточну поживу, та спричинить їх продуктивність. Такої землі, скель та нежитків в примірі кількесот миль від Нью-Йорку лежить даром тисячі акрів, а мимо того в місті Нью-Йорку живе багато таких родин, що не суть в силі купити собі хоть одно яйце. А однак вони легко моглиб зробити гарне та незалежне житє, колиб тільки схотіли кинути великомийську тижбу. Річ природна, що на таких малесеньких фармах з курми не мож стати мільонером, але все таки сї зле відживлювані, здурнені по холодних і темних норах бідаки, найшлюб легке і здорове занятє, незалежне існуванє, охоронилиб ся перед заразками всїляких недуг та і моглиб жити більше подобно до людей.

Кидасмо сю гадку між наших людей і коли хоть один з неї скористає та переведе її в житє, то задача сих стрічок буде осягнена. Ми певні, що коли-б лиш початок, то усе дальше піде вже легонько. Бо крім кривавої а притім і нужденної пейди по всїляких шапах єще нинішні, легенькі і добрі способи до життя.

АНТІН ЦУРКОВСЬКИЙ.

СТРІЧА З КОМЕТОЮ.

Свобідна перерізка твору Каміля Флямаріона „Конєць світа“.

II.
Комета.

Винари, що виходять з хвостів комет можуть дістатися в воздух планет, тут зустріти і перемінити ся в воду, соли, сірку, намул, глину і каміне або вийти в злуку з іншими земськими матеріями

Нютон, Елементи III. 671

Незвичайний гість на небі поволи вихилив ся з розтворів вселенної. Звіздяну мраківину з початку оглядали лиш астрономи через сильні телескопи. Але сейчас по оголошенню появи комети і образівана суспільність також почала своїми дальновидами глядіти за нью. Кожний дім нової конструції мав на даху платформу, яка крім сего служила як порт для воздушних кораблів. Велике число сих платформ було приукрашене рухомими копулами. Годі було найти якусь заможнішу родину, яка не малаб свого телескопу, а уряджене дому ніколи не мож було назвати достаточним, коли в нїм не було хочби маленької наукової бібліотеки. В двадцятьцятім віці мешканці землі почали вже думати.

І мож було сказати, що комета з першим днем свого відкриття стала кождому звісна, кождому доступна. Бо навіть і робітники, яких години спочинку завжди суть почислені, то і сі могли її оглядати через уставлені на площах великанські телескопи. Спеціально на селі багато робітників мало завжди при собі сильний дальновид, та щоби не відступити від правди, то мусимо признати, що в Франції перший, що побачив комету (має розуміти ся винавши заводських астрономів) не був ніякий учений, але найскромніший кравецький ученик. Він більшу частину ночий проводив під голим небом та і йому поталанило купити за тяжко заощаджений гріш знаменитий малий дальновид, при помочи якого він безвпинно студював чуда небес. А треба зазначити, що до 24-го століття жили майже всі мешканці землі не знаючи, де вони суть, що більше, не хочаби навіть найти відповіді на се питанє, неначе сі сліпці, яких інтересує виключно тільки їх живіт; доперва від якої сотки літ людськість почала приглядати ся вселенній, почала думати.

Комета стала видною. В одному темну ніч винайшло її кількох обдарених бистрийшим зором недалеко зеніту, на рубцю молочної дороги, неначе ясний, легенький обдачок, який на відворотній від сонця стороні показував малесенький слід хвоста.

Але тасмна звізда скоро росла в величину. Уже слідуєчого дня половина шукаючих находила її на небі, а ще один день, то хіба вже тільки сліпий не міг був її доглянути.

З дня на день росла її величина. Інструментами мож було розрізнити різко відзначаюче ся її ядро від якого неначе великанський вахляр розходило ся кілька хвостів. Коли однак підчас першої квадри місяця та навіть і підчас повні величина комети лишилася та сама, перестала рости, та навіть її блиск почав маліти, тоді людськість опанувало дивне зворушенє. Всі загально надіяли ся, що вона скоро рости-ме а тут наступило щось противного. І тому почато думати, що закрив ся якийсь блуд в обчисленню. Наступила неначе тишина по бурі. По повні місяця раптово опав барометер. Розпаліла страшна хуртовина, яка почавши ся десь на атлантійським океані перейшла цілу північ аж до британських островів. Майже цілих дванадцять днів небо було закрито важкими чорними хмарами. По сім сонце опять роздерло важку заслону хмар, крізь яку заяснів ясний блакит небес. Усе з напруженєм ждало вечора, тим більше, що телеграми з високих гір день в день доносили про безвпинне наближуванє ся комети. Однак — диво! Коли з настанєм ночі очі усіх звернули ся на небо — комети більше там не було. Місто того пів неба горіло дивним зеленковатим саявом, наче полярна зоря, розщиплена на сім великих лучів, виходячих десь з-за обрія.

Ніхто не сумнівав ся, що се фатастичне полярне світло не було нічим иньшим, як лиш кометою. Правда, явище ріжнито ся багато від тих форм, які ми привикли бачити в кометі. Але сі газові творива небес суть так непостоянні, такі дивні і химерні, що у них всяке можливе. Та і вид сих сімох хвостів комети не був першиною для людей. Річники астрономії згадують про появу комети в 1744-ім році, яка мала 6 величавих хвостів. Рівно-ж і комета з 1861-го року розвинула хвіст наче вахляр, та навіть на дни 30 червня 1861 р. земля пройшла крізь сей хвіст.

Тимчасом бесіди на тему комети не змолкали. Безвпинне її наближуванє ся до землі не улягало вже сумнівови; ходило тільки о поданє скорости, з якою вона летіла на землю.

Комета була в такім самім віддаленню від землі, як і планета Марс, то є на 76 мільонів кілометрів. Обчислено, що вона летить зі страшною скоростю 2040 кілм. на мінуту, або 122.400 кілм. на годину. Позаяк її віддаленє виносило всего 76 мільонів кілометрів, то значило, що сю віддаль вона перелетить протягом 621 годин або 26 днів. Але комета чим ближше находить ся сонця, тем її скорість збільшася, так, що вона в такій віддалі від сонця, в якій находить ся наша земля летить уже зі скоростю 41.600 метрів на секунду. Увзглядняючи се приспінєнє виходило, що стріча обох небесних тіл мусить наступити вже по 558 годинах, або 23 днях і 6 годинах. Після того катастрофа мусіла лучити ся десь коло півночі, в п'ятницю дня 13-го липня.

В хвилину, про яку власне говоримо, було доперва понеділок, 9-го липня. Від п'ятох днів ні одна хмарка не появилася на небі, яке що ночі горіло дивними огнями. Голова комети була засіяна ясними точками, які могли бути сталими тілами о проміри кількох кілометрів і які перші мусілиб спасти на землю.

Підчас днів загального застою, про які отсе оповідаємо, в людських умах наступив рід якоїсь, поверховної принайменче, рівноваги. Астрономи впевняли, що земля уже кілька разів стрічала ся з кометами та завжди ся стріча кінчила ся тільки невинним дощем метеорів (падучих зір). На се відповідали другі, що теперішня комета зовсім не подає на рій метеорів, але є газовою кулею, яка у середині має стале ядро. Се пригадало помічєня, які роблено над кометою з 1811-го року.

Комета з 1811-го року дійсно усправедливляла всі обави. Пригадаймо собі лишень її розміри. Довжина її виносила 180 мільонів кілометрів а її хвіст при самім кінці був на 24 мільонів кілометрів широкій; голова мала 1,800.000 кілометрів в проміри, то значить, що в ній моглоб було помістити ся 140 таких куль як наша земля. Але найважніше було се, що тота голова з газів і розжарених пар мала у своїм нутрі стале, тверде, світляче ядро, якого промір виносив 200.000 кілометрів. І колиб тоді ся комета була впала у сонце, то в наслідок з'ударення ся булоб сонце так розпало ся, що його проміні в одну мить булиб спалило усе органічне житє на землі.

Коли-б була ся комета стрінула ся тоді з планетою Юпітер, попри яку вона проходила, в одну мить булоб замінила її на газову масу. І тоді наша земля булоб освічена відразу двома сонцями, позаяк планета Юпітер булоб стала для нас малим, нічним сонцем, далеко яснійшим від місяця, то власнім, рубіновим або багряним світлі. А наша земля не була-б знала ніколи ночий.

Дискусії тревали безвпинно, а у них найголовнішу ролю відгравала ся обставина, що теперішня комета мала дійсно тверде стале ядро. І страх, ледви приспаний оживав опять з елементарною силою. На устах всіх, у думках всіх не було нічо більше, як тільки комета.

І серед того настрою оголошено остаточний вислід дохожденє учених, що комета в хвилині збитя ся з землею буде 65 разів більша від землі, то є її промір буде виносити 828.000 кілометрів.

Кілька слів виясненє про Мексику.

Допись „п. Гриця“ в 2-ім числі „Свободи“ з'обов'язує мене до подання пару слів поясненє.

Не хочу доливати оливи до огню, та справу колонізації Мексики лишаю в руках комітету, який буде вибраний загально Українців. Зазначую поперед, що покликуванє ся „п. Гриця“ на сензаційну допис поміщену в місячнику „American Magazin“ значить стільки, що цитованє фактів з „Тисяч і Одної Ночі“. (Шановний Атор дарує — але про річеву стійність статий поміщуваних в „Am. Mag.“ ми позволимо собі мати трохи відмінне понятє. — Пр. Ред.)

Піони не невільники, суть то прості, неграмотні робітники. Невільництво в республіці Мексиканській є строго заборонене.

Землю під колонізацію оголошує канцелярія п. G. Travino, на котру мекс.

уряд достарчив грошей, подібно, як і на ірригацію землі, котра то земля і зістає під урядовою опікою. Колоністи що отримали землю властиво сплачують лишень тільки кошти ірригації.

Земля єсть поділена на 3 відділи: „А“, „В“, „С“, після котрих провадить ся робота колонізаційна і по степенно ірригаційна так, що відділ „А“ був укінчений перед кількома роками та був через той час під управою і посідає около 30 тисяч акрів; відділи „В“, „С“ будуть віддані під колонізацію в короткім часі, коли загальне число ірригованої землі буде виносити около 100 тисяч акрів.

Малка Мексика була зроблена після найновіших розмірів, за точність її ричу, як техник, а що блуд зайшов в написи „Unitet“ замісто „United“ то се помилка не моя, але друкарська.

Що корову можна купити за \$15—\$20 а пару му-

лів за 50 дол. се єсть фактом і я в тім нічо дивного ані сьмішного не виджу.

Скільки кукурузи з акра не залежить від праці вложеної, але залежить від здібностей робітника в управленню сего продукту. (—! — Ред.)

Ціна за бушель по 50 цт. була плачена тому 10 літ назад; купуючий мусів орібно платити за довіз до желізниць. Після рапорту ціна кукурузи в Мексику в ostatnich 3 роках, не виносила таньше, як 75 цт. від бушля.

Щоб засіяти 247 акрів кукурудзи в протягу одного місяця 4. мулами на приготовленій землі, се кождий фармер, посідаючий відповідні знаряди господарські, зробити повинен. (?—Ред.)

Коли в Америці дістанемо акер землі по \$4.00, то в Мексику таку землю мож купити по 50 цт.; питанє тільки чи ся земля надаєсь під управу, та чи дохід з тоїж землі оплатить вложену в ню працю. Не ціна робить ріжницю в землі, але її якість та положенє. Що за 247 акрів землі треба сплатити за воду \$10,000, (з процентами 12, 778.75 — Пр. Ред.) а за 4,454 около 30,000, то значить, що лишень 247 акрів можуть бути наводнені, а сих 4,207 акрів лиш границь з землею наводненою і суть відповідні на пасовиско; вони тому спродають ся по \$4.00.

Се ціна невелика, коли її порівнати з ціною за ірриговані гомстеди в Сполучених Державах пр. в Wyoming; знаний нам прецінь Shoshone, Irr. Project, де Сп. Дер. жадають крім паперів приналежности, та кож по \$45 і \$46 за воду від кожного акра, та по \$1, додатково що року за отриманє каналів в добрім стані, де земля мусить бути в перед чищена колоністом, котрий по заплаченню 1 десятої часті грошей за воду за забраний гомстед з гори, мусить посідати ще около \$1000 готівки, потрібної на заложенє господарства — (Shoshone Bulletin No. 2.)

Один акер ірригованої землі приносить около 1½ тони люцерни в ціні по 25.00 за тону десять, жнив на рік дає 15 тон, що робить \$375 амер. або 750 мексиканських доларів. Мекс. (Caughan's Manuel of the Mexican Highlands).

А що п. Гернандес не сіяв люцерни а лиш кукурузу, то тому, що кукуруза вимагає менше праці та капіталу, потрібного тому, хто заміряє посвятитись управі люцерни; відповідає будованє шін, справляване потрібних машин та наймленє робітників.

Що тичить ся тих людей, що побірають 2 п'ятих частин чистого зиску за випас худоби, се нічо підозрілого. Припустім, що один чоловік дістане 500 овець на випас, з котрих з вовни числім пересічно, около \$4.

від штуки (по сплаченню всіх видатків) зиску; се дає \$2,000, з котрих \$1,200 йде до Товариства а \$800 для того, що займав ся ділом.

В кождім разі делегати повинні бути вибрані як найскорше, щоб цілу справу як слід перевірили, колонізацію Мексика взяти в свої руки, щоб шанов. дописуватель та йому подібні знали, з ким мають до діла. —

На закиди починені многими тиждєвниками в справі колонізації Мексика відповідати не гадаю; на се в мене часу нема; сьм певний, що в короткім часі довідаємось по чий стороні правда.

Я здаю ся на осуд людий компетентних і жду терпеливо. А. Вала.

Же вийшло третє число гумористично-сатиричної часописи „ШЕРШЕНЬ“.

Зміст часописи представляє ся дуже цікавий і забавний. Між иньшим знаходять ся ось такі „кавалки“: Добра рада, Часом і батюшка придасть ся, Я і воробці (розмова про неопихану кутю), Як жид відправляє сабаш, До бою, Докладний час, Дослідний лист нашого давнього кореспондента, В редакції „Поступа“, Як господин редактор „Правди“ розмовляв по руски, Лист „Шершеня“ до знакомих, Як циган просив ся на ніч, Послїдні вісти і багато иньших веселих та сьмішних кусників. Сю часопись радимо кождому запенумерувати і нехай ся ніхто не боїть, що часопись упаде а сего гроші пропадуть, бо видавці „Шершеня“ гварантують за точне появленє ся кожного числа на свій час, а єслиби було на стілько предплатників, щоби не треба було до часописи багато докладати, то „Шершень“ валітавби 3 рази на місяць.

Предплата на цілий рік виносить \$1.50. Гроші треба посилати через почтовий або експресовий money order на адресу.

SZERSZEN

439 N. 6-th Ave.

Scranton, Pa.

ХТО не має а хоче дістати банкові папери до пересиданя грошей до краю, нехай сейчас пише на адресу:

Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson St., New York.

DR. RICHTER'S
“PAIN-”
EXPELLER”

Сильні м'язи нічо Вам не можуть, наколи Ви горите на Ревматизм. PAIN EXPELLER сильнотираний сейчас привесе Вам полєкшу і усуне причину боляки. — В цілі по 25 цт. і 50 цт. во всіх аптеках.

E. A. RICHTER & CO.
215 Pearl St. New York.

Поляр на охорону марку „Котівця“

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи“:

Америка	15
Ангел та пустельник і т. і.	15
Борба клас і чому робітники організують ся	15
В Старім і Новім краю	25
Гріхи мільонерів і т. п. С. 7	15
Дещо з історії православної місії в Америці	10
Дещо про зв'язи	30
Дві левади і т. п. С. 5	15
Дорога любови, то Божа дорога, С. 6	15
Емігрант	15
Жовіт	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питанє	15
Зуб за зуб	10
Історія Русів з образками	10
Капітал і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	\$2
Образки і загадки	10
Оповідання	15
Про відступників від православія	10
Про нутро землі	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Про кінєць світа	15
Псалтир	\$1
Розмова Поляка з Русиним	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповідання	15
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітничка драма	15
Товариська ворожка	15
Унія в Америці	20
Хто з чого живе	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-англійський тлумач	60
Польско-англійський тлумач	60
Молитвенники в красній оправі.	
Бог Надежда моя	\$2.50
Хліб душі	2.50
Друг Душі	1.50
Друг Душі (в звич. опр.)	.75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30

Також можна дістати: Книжочки колекторські церковні

Книжочки Братські

Метрики хрещення

Метрики шлюбні

Метрики смерті

Помічник померлих душ

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

Пішіть на адресу: Swoboda, 184 Hudson St., New York.

COPENHAGEN SNUFF

ГВАРАНЦІЯ ПРОДАВЦІ. ТАТУНКУ І ЧИСТОТИ

Обов'язуємося відповісти, коли виступимо оплатити кошти протипаку (після скасування цієї), цей пакет Copenhagen Snuff на нашу табак у нашого виробу в кожній часті перед утилізацією обмеженого на цей час і в застереженням, що цей пакет не був ушкоджений, по виведенні його в нашій фабриці. Наші нові пакети відповімо до відповісти: ми мусимо бути повідомлені і мусимо дати уповноважене на зворот товару перед його виведенням до нас.

Copenhagen Snuff є зроблена в найліпшого, старого, ядерного і запального листя тютюнового, до якого додані є тільки такі домішки, які є складовими частини натурального листя тютюну і в найліпшому запалюванні. Препарати тютюну виступають в ньому всі добрі часті а унікає гіркоту і смак в тютюнового листя.

COPENHAGEN SNUFF є найліпшою світовою табакною до носа і до жута.

American Snuff Company

Повищення гваранції знаходиться в кожній пачці Copenhagen Snuff.

Фабрикація тютюну є унікальною препаратією тютюну для утилізації людей. Препарати тютюну має такий самий вплив як варене на страву або ферментоване на вино. Copenhagen Snuff є головною унікальною як тютюну до жута. Показує вона є в дрібних зерен чистого тютюну, тому є сильнішою, а утилізація її є в м'ягкому практичному, бо вона дерить ся довше.

Безпечна така табак в системах в Вашій околиці, то ми випустимо її по звичайній ціні, на попередню оплату, до якої побуду місцевості Сполучених Держав і доставимо кошти банків татунку кооперативної 5-центової табак.

AMERICAN SNUFF COMPANY, Dept. S., 111 Fifth Avenue, New York, N. Y.

Русини Шімсбург!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ.

ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старайтесь планувати та підписувати свої обсяги в стейтсман Банку на розі ул. Carson-а і 14-ої. Сей банк є одним з найстаріших і найповніших банків, що цілковито забезпечує Ваші обсяги. У нас складаються гроші церковні, братські, сирітські і т. п. Кожний, що має у нас гроші, отримує на банківські стейтсманські контрольори.

Продаємо корабельні карти на найліпшій лінії, а гроші до краю висилаємо по поштовим курсі

German Savings and Deposit Bank
Cor. 14th & Carson St.,
South Side, Pittsburg, Pa.
H. E. Rot, през. А. П. Міллер, кас.
Ол. Бучак, ур. банк.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шашлі, шашки, відзнаки, хоругви, уніформи.

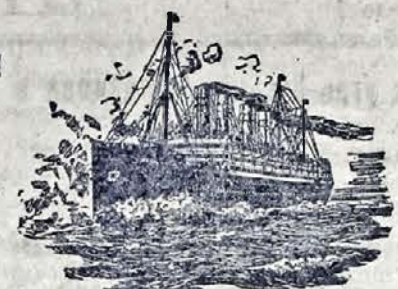
R. H. KORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH PA.

условно точно на спеціально зроблені для людей, які роблять при жовтих і гварантіях на 20 літ. подвійні куверти красно виробляні. Ходять безупинно на кожну адресу за послугами (C. O. D.) \$5.75 і за зворот переказу, в них з'являється, що кожний може його оглянути. І якщо йому не подобає ся — то тоді не потребує платити за одного цента. За такий годинник у вищого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14-ар. золотом позначений ланцюжок в даровисом — додає ся даром до кожного годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

3 кав-пієсо 15.000 доларів і пів корабельно штепсу Нью Йорк

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуючі справи:
Пересилає гроші до всіх країв по цінах можливо найтан-ших і як найкорше.
Продає шифарти на різні лінії корабельні до старого краю і в краю до Америка по найтанших цінах.
Виробляє повновасти, контракти купна і продажі за-осмотрені підписом консуля; перепроводжує великі інші справи зі судами і старокравими властями.
Пологоджує справи військові, як увільнене від асигну-ку, військової контролі, увільнене від виправ і т. п.
Мінше гроші — старокраві на американські і американські на краєві після біжучого курсу.

Адреса:
Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson Str., New York, N. Y.

„ДУШПАСТИР“

се прекрасна, широ-руська церковно-народна Газета.

Виходить в Філадельфії кожного місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі світа. В „Душ-пастир-и“ друкують ся важні для всіх оголошеня гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та сьмислих, і красних образків. „Душпастир“ всім подобає ся — всі его хвалять. Коштує на цілий рік так тут в Америці як і до старого краю всего лиш \$1.20.

Читайте, що пишуть за „Душпастир“:

Самого Св. Канада, Март 29, 1919.
Всечесна Редакція Душ-пастир-и. Ваш щире право, що ніяка часова не може бути так хороша, як наша, дорожа часо-пис „Душпастир“.

„Душпастир“ повинен бути в кожній руській хаті. Гроші на „Душпастир“ треба посилати (най-ліпше поштовим монет-ордером) на імя: Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia Pa.

ДАРМ!

Вишлемо кожному на пробу новий лік, хто йно його буде потребувати. Мужчини зломані на здоровлю і торплячі на всілякі венеричні недуги, страту памяти, ревматизм, нервозність, у-тробу, піхур можуть пробувати сї ліки даром на наш кошт. Сї ліки суть спеціально споряджені для хорих мужчин та жінок на всякі по-лові недуги, нервозність, брак енергії, довіря в себе, байдужність, злі навички, хронічні не-дуги, встидливості і т. д. Сї ліки додадуть Вам заги тіла, черствости, здоровля, зроблять Вас сильними, веселими, о погіднім умі. Се не ро-бить ріжничі, що Ви вже щось уживали; спро-буйте ще раз і то безплатно. бо ми хочемо Вам помочи як добрий Самарянин і друг. Наш лік є царем поміж всіма ліками. Пішіть днесь, а дістанете даром пачку ліків і книжочку про нову методу лічення. Адресуйте так:

Samaritan Supply Co.
D. 207 North Detroit, Mich.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“
під покровом сьв. Арх. Михаїла.
„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:
Фелони чорні від \$30—65.00
Ризи світлі від \$35, 40, 55, 60, 80 і вище
Стихари від \$6.00
Ручники, шлитони, хоругви з образами від \$30.00 і в.
Чапі від \$20, 35, 40, 50 і вище
Ліхтари, Службеники, Євангелія від \$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.
П'євити на престол і до свічок по ріжній ціні.
Приймає ся замовлення на нові річі як також і до направи старі ризи.

Світло церковне:
СВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образами по 20 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.
Свччки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.
Тройці ручно декоровані по 4.50 дол. { Угля до надиляниці 25 цнт.
Пачка (120) запалів 24 цнт. { Олива гальон 1.10 дол.
Свччки воскові до надставлювання 3 на фунт 22 цт.
„ 4 на ф. і 6 на фунт 22 „
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт 22 „
Свччки стеаринові 16 „
„ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.
Свччки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воско-ві жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.
Надило 50 і 55 цнт. за фунт.

АРТИСТ РІЗБЯР
Евгеній Василенко
виконує усякі роботи
входячі в обсяг церковної
штучки, як:
ІКОНОСТАСИ
ВІВТАРИ
ПРЕСТОЛИ
БАЛЬДАХИНИ і т. д.
Золотить і малює ікони.
Усі роботи виконує добросовісно.
EUGENY VASYLENKO
337 W. Center St., Shenandoah, Pa.

Одинона вірцево уряджена
ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“
затруняє добре вишколений друкарський персонал, посідає найновіші машини, як тожє ріжнородні гарні черенки і прикраси.
Виконує
всякі друкарські роботи
точно, гарно і по низьких цінах.
Впов, Родимці, як тожє Відділи і члени Р. Н. Союзу по-винні в всяких друкарських роботах удавати ся лишє до своєї друкарні „Свободи.“ — Адрес:
184 Hudson Street, New York, N. Y.

Оден з найбільших
броварів в Америці.
Варить пиво на
краєвий спосіб.
без всяких примі-
шок.
Хто лиш раз
покоштує сего пи-
ва, то иншого вже
не буде пити.
Голова від него
ніколи не болять,
бо єсть здорове і
поживне.
Не треба его зреш-
тою хвалити, бо
добре само за себе
говорить.
E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.
Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.

ПОЗІР!
Найкращі та найбезпечніша льокація канималів
в Товаристві торговельно-промисловім
„СОКІЛСЬКИЙ БАЗАР“ у Львові
Від уділів 6%. Можна мати більше ціло уділів.
ПОЗІР!
Найліпші товари продає Товариство
„СОКІЛСЬКИЙ БАЗАР“ у Львові.
Святочні карти серія 10 штук — штука 16 цт.
Картки з вишивками, українські красавиці, Соколи по 12 ц.
Січневського, Шевченка, Хмельницького, Мазепи по 6 цт.
Календарик на 1910 — 20 цт.
Портрети Шевченка, Хмельницького, Мазепи в ріжних цінах.
Вишивані сорочки від 12—18 К. вишив. краватки по 4 К.
Гуцульські фартухи від 4—16 К. Козацькі шапки по 5 К.
Киптарки від 8 К. Гердани годинника від 2—6 К.
Пальові поєси від 10—60 К. Килими по 20 К. За шпиль-ки з соколом по 50 а гербом брошки, епінки по 50 цт.
Для відвідувачих рабат. Гроші виводити на перед.